

CD KLASSIEK

Kerkmuziek
Mendelssohn

Dit jaar wordt niet enkel Joseph Haydn maar ook Felix Mendelssohn herdacht.

Laatstgenoemde componist zag immers tweehonderd jaar geleden het levenslicht. En bijgevolg liggen talrijke

nieuwe opnamen van zijn werk bij de platenboer. De Deutsche Kammerphilharmonie Bremen brengt een mooi *Magnificat* in het gezelschap van ander kerkmuziek. Het gaat om jeugdwerk van een twaalfjarige, maar dan wel jeugdwerk van wonderkind. Een jongetje dat men al gauw de 'nieuwe Mozart' doopte.

Felix Mendelssohn stamde bovendien uit een protestants gezin van joodse origine, en dus stond kerkmuziek in het centrum van de belangstelling. Daarbij kwam nog dat hij deze werken niet schreef voor bepaalde liturgische gelegenheden, maar als vrije oefeningen in het kader van de lessen compositie aan het Berlijns conservatorium. Nu ja, oefeningen...

In vele van die religieuze composities hoort men hoe Mendelssohn de inspiratie van Bach verder laat doorwerken zonder dat hijzelf zijn eigenheid verliest. Traditie en creatie in dynamische spanning, dat is zowat het artistieke credo van deze grote componist. Geen wonder dus dat de jonge componist een eigen *Jesu meine Freude*, vierstemmig met orkest scheidt, naast een prachtige geloofsbelijdenis nieuwe stijl. Immers, zijn *Wir glauben all an einen Gott* is een compositie die uitwaaiert in drie credo's: we geloven allen in één God, in Jezus, in de heilige Geest. Naast deze twee koralen in de volkstaal bevat de cd ook een *Magnificat* en een *Gloria* en een polyfone versie van *Tu es Petrus*. Deze 'cantates' schreef Mendelssohn kort na elkaar in 1822 en ze werden bij hem thuis uitgevoerd. Maar dan moeten we er wel bij denken dat de familie bijzonder rijke bankiers waren en over een groot huis beschikten. Hoe het ook zij, dit is gedurfd werk van zo'n jonge gast. De dertienjarige lefgozer gaf meteen zijn visitekaartje af van veelbelovend musicus! (JC)

Felix Mendelssohn-Bartholdy, *Magnificat. Kirchenwerke VIII*, door Andrea Brown (sopraan!), Tonica Groop (alt), Werner Gura (tenor), Michael Volle (bas) en het Kammerchor Stuttgart met de Deutsche Philharmonie Bremen, het geheel onder leiding van Frieder Bernius, Digital SACD (distributie Coda), Carus 83.216, 20 euro.

CD KLASSIEK

Werelds en sacraal
Troubadours

De vrouw had vroeger al iets van een groot mysterie, zeker wanneer troubadours en dichters haar ideale schoonheid bezongen. Vandaag lijken de middeleeuwen ver weg en begrijpt men nog nauwelijks hoe de hoofse 'cultus van de vrouw' toentertijd ontstond als tegengewicht tegen het al te banale wapengekletter.

We staan er niet bij stil welke cultuurschok dat moet geweest zijn, dit doorbreken van wat vandaag als romantiek en sentimentaliteit wordt afgedaan in de wereld van de steekspelen en harnassen! Het beeld van de troubadour als een soort zingende marktkramer mag ook wel wat bijgesteld worden, want velen van hen behoorden tot de adel en hun liederen volgden ingewikkelde rijmschema's die het niveau van de populaire deun ver overstijgen. Een laatste aspect is misschien nog het meest onverwachts. Onze-Lieve-Vrouw bekleedt in de middeleeuwse vroomheid een uitzonderlijke plaats. Zij is tenslotte de Moeder Gods en onze voorspreekster bij haar Zoon. Geen wonder dus dat ook zij door de edele zangers bedacht werd met prachtige liederen vol devotie en passie. Wij zouden ons afvragen in hoeverre zij niet de échte vertegenwoordigster is van dat mysterieuze 'eeuwig vrouwelijke'.

In elk geval, de schitterende cd over de 'dichter en de non' met onder meer werk van Dowland en Hildegard van Bingen is van een schoonheid en perfectie die terecht vertolkt wordt door de prachtige sopraan van Evelyn Tubb. (JC)

The troubadour and the Nun. Sacred and Secular Reflectors on the Feminine Mystery, from the Middle Ages to the Renaissance, door Evelyn Tubb (sopraan), met Michael Fields (harp, luit en theorbe) en David Hatcher (vedel, blokfluit, viola da gamba), ETCETERA (distributie Coda), KTC 1361, 21,15 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

BOEK GESCHIEDENIS

De Jaren 1980
Het Huis van Altijd

Kunt u zich nog een leven zonder het huidige comfort voorstellen? In dit boek wordt teruggeblikt naar de opkomst van vele dingen die wij nu als vanzelfsprekend bestempelen, maar die een kwarteeuw geleden, in de jaren 1980, gloednieuw waren. Herinnert u zich nog de Rubik's Cube, die achter het IJzeren Gordijn werd ontwikkeld, West-Europa overspoelde en prompt spel van het jaar werd?

Gezelschapsspellen bestonden toen natuurlijk al lang. Toch werd het aanbod veel groter en kwam elektrisch speelgoed op de markt. Computerspelletjes waren toen het hipste speelgoed en de eerste pc met het besturingssysteem MS-DOS vond de weg naar de huiskamer. Ook televisie speelde gretig in op deze trend en Bart Peeters mocht op de toenmalige BRT op een eigenzinnige wijze het technisch-wetenschappelijke programma *Elektron* presenteren. Het is ook het decennium dat de klassieke klasfoto massaal in kleur werd afgedrukt, waar via de beeldbuis aerobics of beweging in groep werd gepromoot. Daarop speelden de fabrikanten van sportkledij handig in. De komst van allerhande elektrische huishoudtoestellen, zoals de staafmixer, de koffiezet en de microgolf-oven zorgden ook dat er meer tijd was voor vrijetijd. Ook de merchandising vierde hoogtij. Coca Cola was meer dan een frisdrank. Het merk werd zichtbaar op allerhande gadgets. Michael Jackson en Madonna werden ook beroemd door allerhande prullaria zoals posters en stickers. Televisie werd meer en meer commercieel en in 1989 startte dan ook VTM in Vlaanderen met commerciële televisie.

Kortom het is een kijkboek dat toont hoe onze wereld er in de jaren 1980, of in de jeugdijaren van de veertigers van vandaag, uitzag, en ook hoe al die dingen nu nauwelijks nog in die vorm te vinden zijn. (TH)

De jaren '80 in België, Lannoo, Tielt, 2009, 144 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 209 7797 4.

BOEK SPIRITUALITEIT

Damiaan op Molokai
Hilde Eynikel

Reeds in 1995 bracht schrijfster en historica een 'definitieve biografie' van pater Damiaan uit op basis van brieven en getuigenissen. Dit nieuwe boek van haar hand heeft een andere insteek. Zij vertelt gedreven, haast als in een scenario voor een film, de wedervaren van Jef/Damiaan De Veuster van bij zijn aankomst op de Hawaïaanse eilanden in 1864 tot zijn dood in april 1889. Heel sterk staan de relaties van de heilige centraal, en de meningen die anderen over hem hadden. Veel aandacht is er voor de conflicten die Damiaan de laatste tien jaar van zijn leven had met zijn oversten. Bronnen zijn de originele brieven van deze mensen en het materiaal dat Damiaan zelf naliet.

Kernstuk van het verhaal is natuurlijk Damiaans verblijf onder en zijn inzet voor de melaatsen van Molokai. *Hotel Molokai* in de titel verwijst naar de pastorie van Damiaan in de melaatsenkolonie, een plek waar iedereen welkom was. Je krijgt een goed beeld van de indrukwekkende, maar ook kwetsbare persoonlijkheid van de man. (EDS)

Hilde Eynikel, Hotel Molokai. Hoe Damiaan een thuis gaf aan de melaatsen, Lannoo, Tielt, 2009, 333 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8312 8.

BOEK FICTIE

Vrouwenklooster anno 1570
Sarah Dunant

En roman over het kloosterleven ten tijde van de Contrareformatie? Als dat maar geen pamflet tegen het religieuze leven en religie in het algemeen wordt! Je ziet het al voor je: sappige anekdotes over seksuele uitpattingen, spirituele laktheid en mentale uitbuiting. Niets van dat alles in *In ongenade* van de Engels-Italiaanse Sarah Dunant. Internationaal geroemd om haar Italiaanse historische romans, levert ze ook deze keer een scherpzinnig, amusant en best spannend verhaal in een historisch geloofwaardige context.

In het klooster Santa Caterina in Ferrara maakt een novice haar intrede. Ze werd door haar familie losgerukt uit een verboden liefdesrelatie en is vastbesloten weer weg te komen. Via haar maken we kennis met de verscheidenheid van persoonlijkheden in het klooster. Er is Zuanna, de non-apotheker, die ooit ook onvrijwillig naar het klooster kwam, maar er toch tevreden is en er meer vrijheid en verantwoordelijkheid geniet dan ooit voor een vrouw zou zijn weggelegd in het leven buiten. In haar vindt het meisje een vriendin.

Dan is er de strenge novicemeesteres Umiliana, die vast van plan is het meisje tot een voorbeeld van devotie te maken. De abdis daarentegen wordt geconfronteerd met de veranderende wereld buiten: de Contrareformatie brengt hervormingen met zich mee die voor de vrouwenkloosters een inperking aan vrijheid betekenen. Om een apostolische visitatie te vermijden, moet de abdis zorgen voor kalmte en rust. Maar dat is dus buiten het rebelse meisje gerekend.

Religie kan verkneden, maar kan ook bevrijden. En soms zijn die twee zo vervlochten, dat je ze moeilijk uit elkaar kunt halen. *In ongenade* is een fantastisch liefdesverhaal in een historisch-religieuze context. Het meisje, Zuanna, Umiliana en de abdis vertolken uiteindelijk allemaal een ander aspect van geloven. Niet een van hen heeft het helemaal bij het juiste eind. Het mooie is dat in dit verhaal in iedere persoonlijkheid iets van Gods genade zichtbaar wordt. (LW)

Sarah Dunant, In ongenade, Archipel, Amsterdam/Antwerpen, 2009, 469 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 6305 386.

